

Kvæg

SEGES Innovation arbejder på et stærkere datagrundlag for beregning af lugt fra kvægstalde

To projekter stiller skarpt på lugtemission samt lugtspredning fra kvægstalde. Målet er at styrke data, der ligger til grund for miljøgodkendelser i fremtiden.

Nyhed

17. december 2025

Miljøgodkendelser er i dag en af de største barrierer for kvæg- og mælkeproducenter, der ønsker at etablere eller udvide deres produktion. Særligt lugt spiller en afgørende rolle, fordi geneafstande til naboer og bymæssig bebyggelse beregnes ud fra standardiserede lugtemissionstal og spredningsmodeller, som i vid udstrækning bygger på et spinkelt og udenlandsk datagrundlag.

Derfor arbejder SEGES Innovation aktuelt med to projekter, der begge har til formål at styrke det videnskabelige fundament for beregning af lugt fra kvægstalde.

Målet er at levere data, der på sigt kan danne grundlag for mere retvisende beregninger og en mere fagligt solid behandling af miljøansøgninger.

"Vi står i en situation, hvor lugt har stor betydning for kvægbrugernes udviklingsmuligheder, men hvor grundlaget for regulering i høj grad er baseret på antagelser og ældre målinger. Det er den udfordring, vi tager fat i med de to projekter," siger Pia Brandt, seniorkonsulent i SEGES Innovation, Klima & Miljøteknologi.

Lugtemission fra malkekvægstalde

Projektet fokuserer på selve lugtemissionen fra malkekvægstalde og undersøger, om staldsystemer med fast drænet gulv og hyppig skrabning lugt end stalde med spaltegulv og ringkanal.

Malkekvægstalde etableres i stigende grad med fast gulv og hyppig fjernelse af gødning, blandt andet fordi systemet lever op til BAT-kravene for ammoniak. Det betyder samtidig, at der kun ophobes minimale mængder gylle i stalden. Erfaringer fra grisestalde viser, at netop oplagret gylle er en væsentlig kilde til lugtemission, og i forsøg med daglig fjernelse af gylle er der set markante reduktioner i lugt.

På den baggrund er forventningen at malkekvægstalde med fast gulv og hyppig skrabning også vil have en lavere lugtemission. Men det er endnu ikke dokumenteret med målinger fra danske kvægstalde.

"I dag anvender vi lugtemissionstal, som stammer fra en tysk rapport fra 1989. Det er målinger fra helt andre staldsystemer end dem, vi bygger i Danmark i dag. Derfor giver det god mening at få opdateret tallene," forklarer Pia Brandt.

Der gennemføres kemiske lugtmålinger med PTR-MS på i alt 8 malkekvægstalde – 4 med fast gulv og skrab og 4 med spaltegulv og ringkanal over 3 år. Det forventes, at lugtemissionen fra malkekvægstalde med fast gulv og hyppig skrabning er op mod 30 % lavere end fra stalde med spalter og ringkanal.

Lugtspredning fra kvægstalde

Projektet retter fokus mod, hvordan lugt fra kvægstalde faktisk spredes i omgivelserne. I dag bygger beregningerne i Miljøstyrelsens reguleringssystem på den antagelse, at lugt opfører sig som et passivt stof, der alene reduceres ved fortynding med ren luft, når afstanden til stalden øges. Tidligere undersøgelser peger dog på, at denne antagelse kan være forsimplet.

SEGES Innovation gennemfører derfor målinger både i og omkring kvægstalde for at undersøge, hvordan koncentrationen og sammensætningen af lugtstoffer ændrer sig med afstanden. Også her anvendes PTR-MS-teknologi, som gør det muligt at følge de enkelte lugtstoffer kemisk.

"Formålet er ikke at underkende eksisterende modeller, men at undersøge om de antagelser, de bygger på, holder i praksis. Hvis lugtstoffer ikke bevares over større afstande, som vi i dag antager, kan det have stor betydning for beregningen af geneafstande," siger Pia Brandt.

Et langsigtet arbejde mod et mere databaseret grundlag

Fælles for de to undersøgelser er, at arbejdet et nødvendigt skridt mod et mere databaseret og fagligt robust grundlag for fremtidige beregninger.

"Vi kan ikke love hurtige ændringer, men uden data kommer vi heller ingen vegne. Ambitionen er at sikre, at kvægbrugerne i fremtiden mødes af beregninger, der i højere grad afspejler virkeligheden i danske stalde," siger Pia Brandt.

Resultaterne fra projekterne forventes på sigt at kunne indgå i en dialog med myndighederne om eventuelle justeringer af beregningsmetoder og standardværdier for lugt fra kvægstalde.

Emneord

[Husdyrgodkendelse](#)[Klima](#)[Kvægstalde og produktionsanlæg](#)

Publiceret: 17. december 2025

Opdateret: 17. december 2025

Vil du vide mere?

Pia Brandt

Seniorkonsulent

SEGES Innovation

piab@seges.dk

+4529880520

Støttet af

Mælkeafgiftsfonden

SEGES Innovation P/S	Tlf.	8740 5000
Agro Food Park 15	Fax.	8740 5010
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk